

УВОДНА РИЈЕЧ

Задатак да напишем уводну ријеч у вези теме која иритира сваког истраживача (па био он и само у покушају), оголио је саму суштину проблема: „Како увести читаоца у тему плагијата на посебан начин?“

Кажу да је задњи оригинални виц измишљен у праисторији, сви остали су његова извјесна варијанта, прилагођена времену, приликама и друштву у којем настају. Ако је то тачно, онда је све и у научном свијету одавно анализирано, примијењено, евидентирано и пружено на увид. По истој логици, историја је збир чињеница, датума и локација, математика рачунских радњи, а музика само гомила нота...

Знамо да није тако. Чињенице јесу темељ, али се научна кућа гради од њихових интерпретација, објашњења, повезивања и формулисања закључака. И то није све, потребан је и суд јавности као коначни кров над том интелектуалном грађевином. Тек тада она постаје цјелина, специфична и јасно одвојена од других.

Развој и примјена савремених медија, као и свака нагла промјена која не допушта вријеме прилагођавања, разоткрила је и лошу страну одушевљених корисника: олако, бесплатно, брзо и ефикасно напредовање уз помоћ туђег промишљања, аргумената и закључака. Плагијати су, несумњиво, један од актуелних проблема (посебно) академске заједнице. То не значи да до сада нису постојали,

или да их је било у мањем броју. Напротив. Морално и етичко посртање прати човјечанство од његовог постанка, у свим аспектима, али је оно нарочито деструктивно у образовном и научноистраживачком свијету. Крађа идеја и истраживачких резултата нарушава саму суштину интелектуалног рада и, истовремено, повређује интегритет појединца-истраживача и научне заједнице којој припада. Осим негативног моралног аспекта, плагирање представља и дјело које је у супротности са правним нормативима који регулишу ову област, али је доказивање самог чина компликованије него у случајевима који нису „етерични“ попут интелекта.

Не можемо кривити студенте који обилато користе предности савремених медија и свјесно или несвјесно производе „инстант“ семинарске и дипломске радове, ако их нисмо упознали са правилима и увели у методологију и етику писане ријечи. Не можемо очекивати од истраживача да не посегну за туђим идејама, ако нисмо дефинисали појам плагијата и јасно одредили посљедице тог чина. Плагирање је аутодеструктивна болест академске заједнице коју управо та заједница мора држати под контролом. Отворена, искрена и јавна расправа о интелектуалној својини и њеној заштити је добар почетак, на основу којег се треба градити адекватна стратегија.

Садржај овог, четвртог по реду, броја часописа „Инфинити“, управо је у духу искрене, отворене и јавне расправе о актуелним дешавањима у области научноистраживачког рада и технолошког развоја, уз објективно сагледавање изазова и проблема са којима се суочавамо. Поред плагијаторства, у фокусу су и квалитет и знање у процесу акредитације високог образовања, као и развој предузетништва кроз унапређење организација за инфраструктурну подршку развоја технологија. О значају успостављања истраживачких центара ради стварања услова за организацију докторских студија, разговарали смо са ректором Универзитета у Источном Сарајеву, проф. др Митром Новаковићем, док у рубрици „Откривамо откриће“ откривамо како један од најзначајнијих српских научника, Павле Савић, заједно са француском научницом Иреном Жолио-Кири, ипак није добио Нобелову награду за радове на откривању продукта фисије, тзв. цијепању урана, иако се то у тадашњој научној јавности с правом очекивало.

Да се вратим на почетак текста: не би се смјело догодити да страх од понављања туђих ријечи затвори врата размишљању. Искрено, не сјећам се чија је мисао, ни гдје сам је прочитала (чини ми се, чувеног Габријела Гарсије Маркеса), али одражава одважност која је покретач свега: „Нико те неће запамтити по твојим скривеним мислима“. И зато, слободно размишљајте, формулишите у реченице и текст Ваша интересовања и подијелите са нашим и Вашим часописом „Инфинити“.

Мр Жељана Ловичић
Савјетник министра науке и технологије